

СВІТ САЛЬВАДОРА ДАЛІ

Яскравою особистістю, котра вражає до сьогодні є Сальвадор Далі, один з найдивовижніших художників, особистість, чия божевільно-геніальна фантазія та уява народили не один шедевр світового живопису та стали стовпом великого напрямку в сучасному образотворчому мистецтві – сюрреалізму. «Сюрреалізм це я» – казав Далі, і точно – сам Сальвадор Далі був живим втіленням сюрреалізму, його духом та плоттю, не лише у творчості на своїх картинах, а й в цілому житті, яке подекуди просто закипало від чисельних ексцентричних та епатажних витівок художника.

Творчість цього художника давно приваблює людство. Його картини схожі на сни. Скоріше навіть не осмислені сновидіння, а той стан, в якому перебуває людина перш, ніж поринути в сон: перед очима пропливають немислимі, дивні образи. Саме їх Сальвадор Далі втілює на своїх картинах. При цьому Далі володіє талантом поєднувати, здавалося б, несумісне: точність зображення, притаманну фотографії з невмілими, мовби дитячими мазками, реалістичні пейзажі і нереальні істоти. Так і полотна художника змушують відчувати протилежні емоції: захоплення і часом огиду, зачарованість і жах.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі літератури розкрити життєві аспекти майстра сюрреалізму, проаналізувати вияв власної ідентичності на полотнищах Далі; звернути увагу на його величезний внесок у культуру, що має всесвітнє значення.

Сальвадор Далі народився в місті Фігерасе в Іспанії 11 травня 1904 року. Дитинство пройшло в Каталонії, наймальовничішому куточку земної кулі. Першу свою картину, що носить назву «Пейзаж поблизу Фігераса», Далі намалював коли йому було 10 років. Це був невеликий імпресіоністський пейзаж, написаний на дерев'яній дошці олійними фарбами. Згодом вступив до інституту, котрий закінчив у 1921 році з блискучими оцінками. Згадуючи цей період, він писав: «Я не вештався вулицями, ніколи не відвідував кіно... зачинявся у кімнаті, щоб продовжувати працювати на самоті. Щонеділі зранку я відвідував музей Прадо і брав каталоги картин різних шкіл... А від різноманітних розваг мене нудило» [6, с. 24]. Згодом він вступив у Мадридську Художню академію. У шістнадцять років Далі почав викладати свої думки на папері. З того часу живопис і література стали рівноцінними частинами його творчого життя.

У 1929 році Далі закохався в жінку – Олену Дьякову або Галу. Саме вона на все життя, що залишилося, стала музою, натхненням генія [4, с. 8–9]. «Перший поцілунок, – писав Далі пізніше, – коли зіткнулися наші зуби й переплелися наші язички, був лише початком того голоду, який змусив нас гризти один одного до самої суті нашого буття» [5]. Такі образи часто з'являлися в наступних роботах: відбивні котлети на тілі людини, смажені

яйця, канібалізм – усі ці образи нагадують про шалене кохання Далі та Гали.

Цікаво, що Далі був не тільки геніальним художником, але й винахідником. Деякі з його винаходів втілені в реальність, незважаючи на те, що первісний задум здавався зовсім божевільним. Спектральні окуляри-калейдоскоп, що перетворюють дійсність, він вигадав спеціально для автотуристів на випадок, коли пейзаж наводить нудьгу. Чи, наприклад, туфлі на ресорах, щоб насолоджуватися ходою [4, с. 10]. Дизайн знаменитої цукерки «Чупа Чупс» належить Далі [7], також він співпрацював у парфумерному бізнесі. У 1983 р. був випущений перший аромат – Salvador Dali. Вдивляючись у обличчя Далі погляд зупиняєш на вусах, про які він сам мав таке обґрунтування: «Мої-то вуса не будуть наганяти тугу, наводити на думки про катастрофи, нагадувати про густі тумани та музику Вагнера. Ні, ніколи! Я матиму загострені на кінцях, імперіалістичні, надраціональні вуса, звернені до неба, подібно вертикальним іспанським синдикатам» [3].

Зовнішня екстравагантність і поведінка Далі у житті протиставляються глибинній загадковості його творів. Він був різним: кусючим і скандальним, бідним і заможним, аполітичним і революційним. Але без нього немає мистецтва ХХ століття. Далі казав про свій живопис: «Як ви хочете зрозуміти мої картини, коли я сам, той, хто їх створив, їх теж не розумію. Факт, що я в той момент, коли пишу, не розумію моїх картин, не означає, що ці картини не мають ніякого смислу, навпаки, їх смисл настільки глибокий, складний, пов'язаний, мимовільний, що ухиляється від простого логічного аналізу» [1, с. 19].

У 1973 р. у Фігерасі був відкритий «Музей Далі». Цей незрівняний сюрреалістичний витвір і нині приводить у захват відвідувачів [4, с. 8–9]. А 23 січня 1989 р. серце Сальвадора Далі зупинилося у віці 85 років. Поховали його в центрі музею, під нічим не позначеною плитою.

Список використаних джерел:

1. Відбувся як майстер завдяки наслідуванню: Сальвадор Далі (1904–1984) // Шкільний світ. – 2009. – № 44. – С. 8–10.
2. Дали С. Дневник одного гения. – Минск : Попурри, 2012. – с. 336.
3. Кисельова В. Сальвадор Далі: про вуса, геніальність і життя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/dali/>
4. Король сюрреалізму: 11 травня виповнюється 105 р. від дня народження Сальвадора Далі // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 4. – С. 8–10.
5. Настіна В. Далі та Галя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fanatdali.blogspot.com/2014/04/blog-post_3037.html
6. Орлова Є. Сальвадор Далі – геній епохи сюрреалізму // Мистецтво в школі. – 2014. – № 5. – С. 24–31.
7. Рожин А. Сальвадор Дали: миф и реальность. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mir-dali.ru/library/salvador-dali-mif-i-realnost.html>